

Podrška razvoju socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti kod učitelja - HAND:ET preporuke za obrazovne politike i prakse

Urška Štremfel, Ana Kozina, Tina Vršnik Perše, Iva Odak, Ivana Pikić Jugović, Lisa Paleczek, Valerie Fredericks, Nina Roczen,
Mojca Rožman, Nina Eliasson, Helene Dahlström, Gina Tomé, Margarida Gaspar de Matos, Hrvoje Bakić, Aleš Ojsteršek,
Iva Perković

Siječanj 2024.

O projektu

Naslov: Hand in Hand: Osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti kod učitelja širom Europe

Financiranje: Europska komisija, Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu Erasmus+, Ključna aktivnost 3, Podrška razvoju politike i suradnji

Trajanje: 01.03.2021. – 28.02.2024.

Voditeljica

projekta: Dr. sc. Ana Kozina (ana.kozina@pei.si)
Pedagoški institut, Slovenija

Partneri:

Ministarstvo obrazovanja, Slovenija
Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Hrvatska
Školski odbor Štajerske, Austrija
DIPF | Leibniz institut za istraživanje i informiranje u obrazovanju, Njemačka
Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Hrvatska
Sveučilište u Grazu, Austrija
Sveučilište Mid Sweden, Švedska
Sveučilište u Lisabonu, Portugal
Sveučilište Aarhus, Danska
NEPC I Mreža centara za obrazovne politike

Web stranica: <https://handinhand.si/hr/>

Facebook: <https://www.facebook.com/HANDinHAND.si>

UVOD

0 projektu

Obrazloženje projekta HAND:ET

Europska unija (EU) i njezine države članice suočene su u novije vrijeme s nekoliko izazova vezanih za učiteljsku profesiju. Izazovi uključuju visoke stope napuštanja profesije, manjak studenata koji upisuju učiteljsko obrazovanje, kao i nedostatak učitelja uzrokovan starenjem učiteljske populacije odnosno odlaskom učitelja u mirovinu. Učitelji koji ostaju u profesiji susreću se s većim radnim opterećenjem i visokom razinom stresa na poslu. Osim toga, izražavaju potrebu za većom potporom u suočavanju sa sve većom različitosti u razredima i upravljanju povećanim radnim opterećenjem.

Fokus i cilj projekta

Projekt HAND:ET usmjeren je na učitelje pružanjem podrške razvoju njihovih socio-emocionalnih kompetencija te svijesti o različitosti (engl. SEDA). Projekt osnažuje učitelje za složenost svakodnevnog radnog života u sve raznolikijim razredima i omogućuje im da se fleksibilno i kompetentno nose s novim izazovima. Također, projekt stavlja dobrobit učitelja u središte, ističući načine na koje razvijanje SEDA kompetencija istovremeno potiče brigu učitelja o sebi i jača suradnju među njima. Inovativnim integriranjem svijesti o različitosti sa socio-emocionalnim kompetencijama, projekt HAND:ET osnažuje učitelje za suočavanje s izazovima poučavanja u sve različitim razredima, prevenirajući prerano napuštanje profesije, osnažujući ih da planiraju svoj karijerni put, dok istovremeno podržavaju vlastitu dobrobit i dobrobit svojih učenika.

Aktivnosti

Kako bi se postigli ovi ciljevi, osmišljeno je sljedećih šest ključnih zadataka projekta:

- **Razvoj temeljnih kompetencija.** Temeljnim kompetencijama smatramo: socio-emocionalne kompetencije (svijest o sebi, upravljanje sobom, svijest o drugima, vještine međuljudskih odnosa, odgovorno donošenje odluka), kao i svijest o različitosti. Razvoj ovih kompetencija u programu ostvaren je pomoću vježbi usredotočene svjesnosti, empatične znatiželje i refleksije.
- **Razvoj sustava HAND:ET.** Projektni partneri razvili su program HAND:ET, skup inovativnih participativnih aktivnosti i iskustava učenja koji, zajedno s redovitim/kontinuiranim supervizijama, praćenjem i podrškom, čine HAND:ET sustav.
- **Obuka trenera.** Velika pažnja posvećena je edukaciji trenera za provođenje HAND:ET sustava u različitim nacionalnim okruženjima. Prije nego što je sustav HAND:ET implementiran, svi treneri sudjelovali su u obukama za trenere koje su uključivale punih šest dana obuke (četiri dana za socio-emocionalne kompetencije, dva dana za svijest o različitosti) i osmotjedni online tečaj - Mindfulness-Based Stress Reduction („MBSR“). Tijekom implementacije programa, treneri su imali superviziju kako bi im se pružila podrška u procesu.

- **Provedba programa.** Sustav HAND:ET implementiran je u pet zemalja (Austrija, Hrvatska, Portugal, Slovenija, Švedska). Duži program (šest dana uživo i pet dvosatnih online susreta) proveden je za učitelje, a kraći program (dva dana uživo i jedan dvosatni online susret) za ravnatelje i stručne suradnike.
- **Sumativno i formativno vrednovanje.** Program je evaluiran u svakoj zemlji u kojoj je proveden, sumativnim i formativnim vrednovanjem te kombiniranjem eksperimentalnog i kvalitativnog pristupa.
- **Preporuke za obrazovne politike i praksu.** Preporuke HAND:ET za podršku razvoju SEDA kompetencija učitelja u obrazovnim politikama i praksama, koje se nalaze u ovom dokumentu, nastoje podići svijest o važnosti pružanja sustavne podrške učiteljskim SEDA kompetencijama i identificirati područja u kojima je ta podrška najviše potrebna.

O HAND:ET preporukama

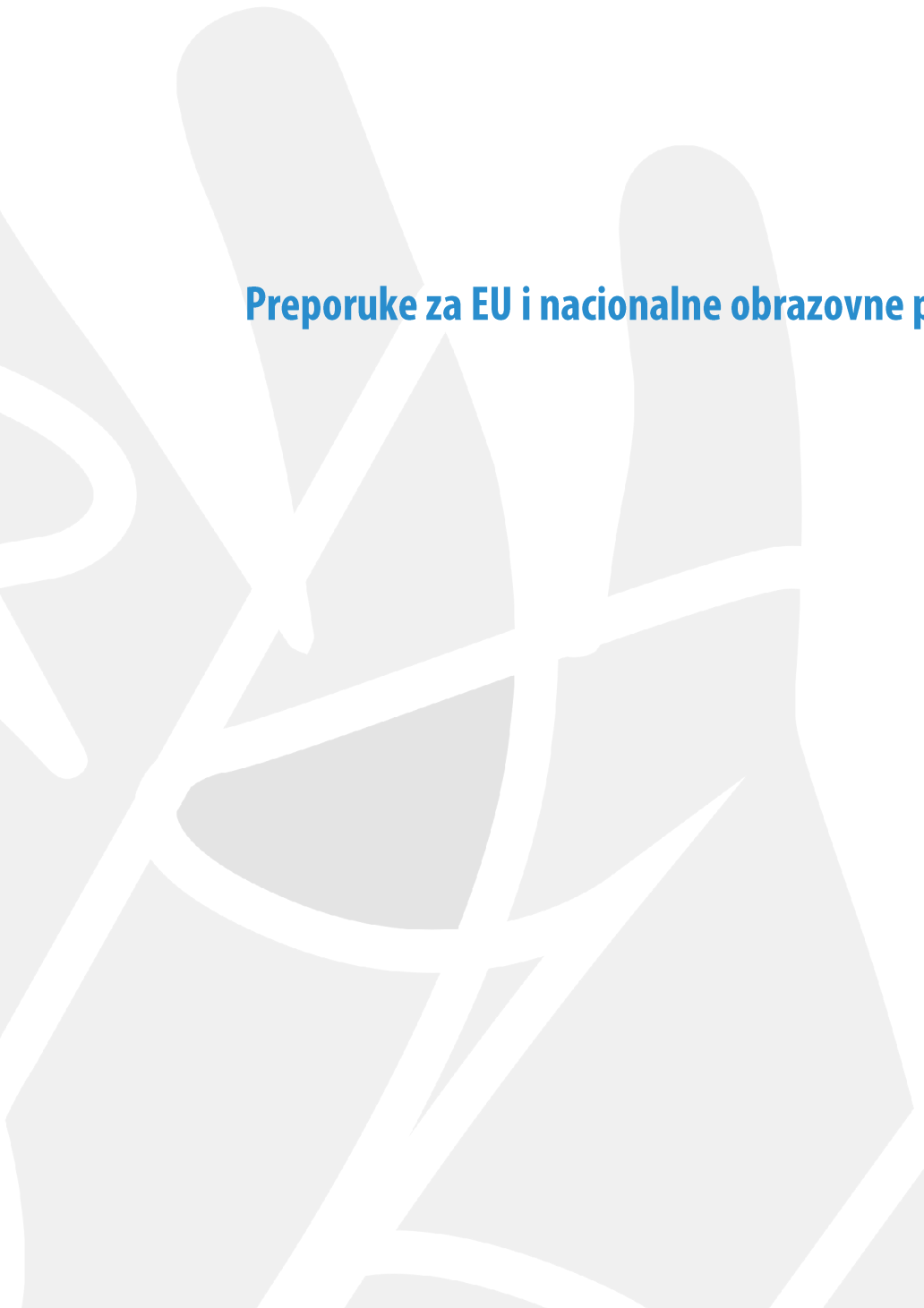
Kao eksperiment u području obrazovnih politika, projekt HAND:ET ima za cilj pružiti istraživačke dokaze usmjerene na obrazovne politike, kako bi se bolje razumjeli čimbenici na razini pojedinca, škole i sustava bitni za jačanje učiteljskih SEDA kompetencija kao vitalnih čimbenika za podršku i usmjeravanje profesionalnih karijera učitelja. Nadalje, projekt HAND:ET nastoji pridonijeti oblikovanju sveobuhvatne obrazovne politike usmjerene na učitelje u EU, koja obuhvaća sve faze profesionalne karijere učitelja. Na taj način predstavlja preporuke utemeljene na dokazima na razini EU i za svaku pojedinačnu zemlju, adresirajući strukturalne probleme današnje učiteljske profesije. Kao takav, ocrtava uvjete potrebne za prilagodljivost, prenosivost, a time i održivost HAND:ET ishoda u širem području SEDA kompetencija učitelja i profesionalnog razvoja učitelja.

Preporuke slijede pregled postojećih okvira nacionalnih politika koje podupiru SEDA kompetencije učitelja u zemljama sudionicama, kao i rezultate vanjske evaluacije sustava HAND:ET i uvide s nacionalnih sastanaka dionika.

Preporuke predstavljene u ovom dokumentu podijeljene su u dva dijela. Opće preporuke koje se nalaze u prvom dijelu su ono što smatramo ključnim, dok nastavljamo razvijati EU i nacionalne politike i prakse u ovom području. Zapravo, ove preporuke treba razmotriti zajedno jer su blisko povezane. Redoslijed kojim su preporuke navedene ne sugerira njihovu važnost, ali može služiti za usmjeravanje aktivnosti koje osiguravaju da razvoj SEDA kompetencija učitelja u EU dosegne svoj puni potencijal. Ove šire preporuke za EU i nacionalne obrazovne politike i prakse su sljedeće:

1. Uključivanje SEDA sadržaja u profesionalni razvoj učitelja
2. Podrška razvoju i provedbi SEDA programa za učitelje
3. Razmatranje uloge radnih uvjeta u dobrobiti učitelja
4. Poboljšanje profesionalnog statusa učitelja u društvu
5. Unaprjeđivanje okvira politika za podršku SEDA kompetencija učitelja na svim razinama višerazinskog upravljanja u EU

Drugi dio dokumenta predstavlja najvažnije specifične preporuke za koje smatramo da bi ih, uz opće preporuke koje se nalaze u prvom dijelu dokumenta, trebalo posebno razmotriti pri razvoju nacionalnog provedbenog plana za sustavnu potporu razvoju učiteljskih SEDA kompetencija u Hrvatskoj.

Preporuke za EU i nacionalne obrazovne politike i prakse

1. Uključivanje SEDA sadržaja u profesionalni razvoj učitelja

Ključni nalazi i ishodi

Analiza konteksta obrazovnih politika u zemljama gdje se provodio HAND:ET program (Austrija, Hrvatska, Portugal, Slovenija, Švedska) otkriva trenutačni nedostatak sustavne podrške učiteljima i školskom osoblju za razvoj SEDA kompetencija u inicijalnom obrazovanju i kontinuiranom profesionalnom razvoju. Za rješavanje suvremenih izazova poučavanja, ključni su programi koji se fokusiraju na SEDA kompetencije učitelja. U zemljama EU-a programi su do sada uglavnom bili usmjereni na podršku učeničkim SEDA kompetencijama, a manje na podršku SEDA kompetencijama koje posjeduju učitelji. Nedostatak prilika za razvoj SEDA kompetencija u njihovom inicijalnom obrazovanju naglasili su učitelji iz država u kojima se provodio HAND:ET program (Štremfel, 2024).

Preporuke

1.1 Inicijalno obrazovanje učitelja

1.1.1 *Integrirati SEDA kompetencije u postojeće studijske programe i razmotriti njihovo uvođenje u obliku posebnih kolegija.* Iako univerzalna priroda SEDA kompetencija omogućuje njihovu integraciju u različite kolegije, cjelovito adresiranje teme kroz posebne kolegije koji su usmjereni na SEDA kompetencije bi moglo pružiti dodanu vrijednost.

1.1.2 *Poboljšati SEDA kompetencije visokoškolskih nastavnika.* Nastavnici služe kao uzori svojim studentima, a to se odnosi i na visokoškolske nastavnike koji obrazuju buduće učitelje.

1.1.3 *Osigurati da svaki budući učitelj dobije odgovarajuće obrazovanje u području SEDA kompetencija.* To bi se moglo postići dodavanjem SEDA kompetencija profilima kompetencija diplomanata (budućih učitelja) i kriterijima za akreditaciju programa i/ili zahtjevom da svi budući učitelji steknu određene bodove u području razvoja SEDA kompetencija.

1.2 Kontinuirano profesionalno usavršavanje

1.2.1 *Isticanje važnosti kontinuiranog profesionalnog usavršavanja u području SEDA kompetencija, uz osigurano vrijeme za kontinuirano profesionalno usavršavanje u okviru plaćenog radnog vremena.* Sustavno organiziranje kontinuiranog profesionalnog usavršavanja snažno utječe na spremnost, motivaciju i odgovornost učitelja za sudjelovanje.

1.2.2 *Planiranje dugoročnih programa kontinuiranog profesionalnog usavršavanja.* Preporučuju se dugoročni programi s profesionalnim zajednicama učenja i podupirućim okruženjima uspostavljenim unutar škola. Suradnja ravnatelja u ovim programima je ključna.

1.2.3 *Omogućavanje supervizije kao sustavne mjere i prakse.* Da bi se SEDA kompetencije razvile u potpunosti, potrebna je kontinuirana dugoročna profesionalna podrška u vidu supervizije.

-
- 1.2.4 *Pružanje prilagođene podrške za učitelje na početku karijere.*** Ovo je posebno važno u prvoj godini zaposlenja, s ciljem reguliranja stresa, jačanja brige o sebi i podržavanja SEDA kompetencija učitelja kako bi se mogli suočiti sa širokim rasponom izazova u svakodnevnom radnom životu.
- 1.2.5 *Uspostavljanje okvira kompetencija učitelja.*** Okvir bi trebao imati jasno navedene temeljne kompetencije koje bi učitelji trebali razviti. Kao prvi korak, određeni broj sati kontinuiranog profesionalnog usavršavanja u području razvoja SEDA kompetencija mogao bi postati obavezan za svakog učitelja.
- 1.2.6 *Uvođenje obveznih posebnih SEDA programa za novozaposlene bez učiteljskih kvalifikacija.*** Važno je osigurati da postojeće mjere politika za prevladavanje manjka učitelja diljem Europe ne previde važnost SEDA kompetencija obrazovnih radnika.

2. Podrška razvoju i provedbi SEDA programa za učitelje

Ključni nalazi i ishodi

Nalazi formativnog i sumativnog vrednovanja sustava HAND:ET pokazuju nekoliko pozitivnih ishoda, uključujući jačanje SEDA kompetencija učitelja zajedno s njihovom pozitivnom procjenom programa, percipiranim promjenama u pogledu aspekata njihovog životnog stila i širokim rasponom ostvarenih ishoda učenja. Sustav HAND:ET može se smatrati učinkovitim, iako su njegovi učinci složeni, variraju među zemljama i ovise o određenom ishodu koji se ispituje. Na temelju rezultata, nekoliko se preporuka ističe pri planiranju i provođenju programa za podršku učiteljskim SEDA kompetencijama (za više detalja vidi Kozina, 2024).

Preporuke

- 2.1 Integracija socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti.** Složenost suvremenih izazova u nastavi zahtijeva osnažene socio-emocionalne kompetencije i svijest o različitosti. Uključivanjem ove kombinacije kompetencija, one bi se mogle međusobno ojačati i dovesti do pozitivnijih ishoda.
- 2.2 Fleksibilnost sadržaja.** SEDA programi trebali bi zadržati svoje ključne sastavnice (usredotočiti se na temeljne kompetencije i aktivnosti) i istovremeno se prilagoditi potrebama specifičnih nacionalnih konteksta, škola ili sudionika. Prilagodbe se također mogu odnositi na različite faze karijere sudionika.
- 2.3 Duljina programa.** Iako je HAND:ET implementiran u duljoj (cijela godina) i kraćoj (dva susreta) verziji, čime je omogućena fleksibilnost u njegovoj izvedbi, sudionici preferiraju dužu verziju i ona se pokazala učinkovitijom.
- 2.4 Dugoročna podrška kroz superviziju.** Osiguravanje dugoročne profesionalne podrške sudionicima SEDA programa poboljšalo bi dugoročnu učinkovitost programa i kvalitetu provedbe ključnih sastavnica programa u svakodnevnoj praksi učitelja.
- 2.5 Provedba programa uživo.** Provedba programa uživo (ali izvan škole) u usporedbi s on-line/virtualnom provedbom dopušta aktivnije uključivanje i suradnički rad učitelja, potičući njihovu interakciju i razmjenu ideja. Također stvara mogućnost odmaka od svakodnevnog radnog života i fokusiranje na razvoj SEDA kompetencija.
- 2.6 Pristup čitave škole.** S obzirom na to da su SEDA kompetencije usko povezane s pozitivnom školskom klimom, SEDA programi trebaju uključivati cijelu školu. Uključivanje vodstva škole važno je za osiguranje predanosti i održivosti. To uključuje promjenu školske kulture tako što će orijentacija na socijalnu interakciju i međuljudske odnose biti izraženija. Takav pristup dodatno omogućuje prilagodbu programa kako bi odgovarao potrebama određene škole.
- 2.7 Kompetentni i iskusni treneri.** Treneri s odgovarajućim profesionalnim kvalifikacijama i iskustvom potrebni su za izvođenje SEDA programa, kako bi se mogli baviti potrebama sudionika i stvarati pozitivno i uključivo ozračje. Kako bi uspješno obavljali svoju ulogu, treneri moraju imati početnu edukaciju i superviziju. Ključno je da treneri prođu edukaciju s fokusom na vlastite SEDA kompetencije.

- 2.8** ***Male grupe.*** Grupe od 15 do 25 polaznika poželjne su za provedbu SEDA programa jer stjecanje SEDA kompetencija podrazumijeva velik broj praktičnih i interaktivnih vježbi, a male grupe omogućuju svim polaznicima aktivno sudjelovanje.
- 2.9** ***Vrednovanje programa pomoću više metoda.*** Programi razvoja SEDA kompetencija moraju se evaluirati. Savjetuje se višemetodski pristup koji se sastoji od kvalitativnih i kvantitativnih mjera i kombiniranja eksperimentalnog postupka i postupka usmjerenog na sudionike, koji uključuje sumativne i formativne komponente.

3. Razmatranje uloge radnih uvjeta u dobrobiti učitelja

Ključni nalazi i ishodi

Učitelji doživljavaju stres povezan s poslom koji proizlazi iz količine administrativnih zadataka, nedostatka osoblja, nedostatka podrške vanjskih stručnih agencija, izazovnog ponašanja učenika, čestih promjena u nacionalnim politikama i propisima te u nekim slučajevima i nedostatka vještina i obuke. Nisko zadovoljstvo postojećim radnim uvjetima bilo je iskazano i štrajkovima (npr. u Hrvatskoj 2019. i Portugalu 2023. godine).

Preporuke

- 3.1 **Obraćanje pažnje na osobnu i profesionalnu dobrobit učitelja uz sustavnu analizu potreba učitelja u području SEDA kompetencija.** To bi trebalo pomoći u razvoju mjera utemeljenih na dokazima na razini sustava.
- 3.2 **Podrška ravnateljima u prepoznavanju važnosti SEDA kompetencija.** Ravnateljevo prepoznavanje važnosti SEDA kompetencija u školskom okruženju, uz razvoj vlastitih SEDA kompetencija, važni su za pozitivne međuljudske odnose i pozitivnu školsku klimu.
- 3.3 **Uspostavljanje službi podrške s kojima učitelji mogu razgovarati u sigurnom okruženju o izazovima s kojima se nose.** To se može stvoriti uspostavljanjem službi podrške u školama ili vanjskih službi (izvan škole), ovisno o nacionalnom kontekstu.
- 3.4 **Osigurati najveći mogući postotak stalnih radnih mjesta u školama.** Prilično česti ugovori na određeno čine profesiju manje privlačnom i povećavaju stres učitelja. Česte izmjene odgojno-obrazovnog osoblja također mogu negativno utjecati na školsku klimu i dobrobit učenika, koja se uvelike oslanja na stabilne i podržavajuće odnose s učiteljima.
- 3.5 **Uspostava nacionalnih okvira karijera.** Od iznimne je važnosti uspostaviti nacionalne okvire karijera koji omogućuju poticanje napredovanja u karijeri i povećavaju motivaciju i volju učitelja da ostanu u struci.
- 3.6 **Pružanje fleksibilnih karijernih mogućnosti.** To može omogućiti učiteljima da privremeno obavljaju druge poslove u obrazovnom sustavu (npr. praktično usmjerena istraživanja, rad javnih službenika na lokalnoj ili nacionalnoj razini).
- 3.7 **Podizanje svijesti učitelja o važnosti iznošenja problema vezanih uz nepovoljne radne uvjete na razini obrazovnih politika i na društvenoj razini.** Učitelji posjeduju najveći uvid u profesionalne izazove s kojima se suočavaju. Kako bi se izazovi sustavno rješavali, potrebno ih je proaktivno iznositi na razini obrazovnih politika.

4. Poboljšanje profesionalnog statusa učitelja u društvu

Ključni nalazi i ishodi

Ljudska bića imaju egzistencijalne potrebe osjećati se cijenjeno i osjećati da imaju integritet. Učitelji su na prvoj crti jer se mnogi izazovi društava preslikavaju u učionici kao mikrokozmosu koji odražava društvo u cjelini i ujedno su ključni čimbenici, budući da se učionice današnjice smatraju društvom sutrašnjice (Juul i Jensen 2005, 2017; Mattson, 2019, prema Kozina, 2024). Međutim, TALIS podaci (OECD, 2019a, 2019b) otkrivaju da se većina učitelja u HAND:ET zemljama ne osjeća cijenjeno u društvu. To može pridonijeti ionako stresnim radnim uvjetima učitelja, niskoj dobrobiti i profesionalnom sagorijevanju. Iako SEDA kompetencije mogu pomoći učiteljima da se nose s tim pritiscima, potrebne su i sustavne promjene u društvu kako bi se učiteljska profesija više cijenila.

Preporuke

- 4.1 *Privlačenje studenata na visokoškolske programe za obrazovanje učitelja.*** Sustavne mjere obrazovnih politika (npr. stipendije) potrebne su za privlačenje najboljih kandidata u učiteljsku profesiju.
- 4.2 *Povećanje kapaciteta učiteljskih programa među studijskim programima na razini visokog obrazovanja.*** Zbog predviđenog manjka učitelja diljem EU u nadolazećim godinama, razumno je očekivati da prazna radna mjesta u školama neće biti popunjena postojećim kapacitetima (brojem studenata) u visokoškolskim programima za obrazovanje učitelja.
- 4.3 *Provođenje javnih kampanja za promicanje učiteljske profesije.*** Otkriti priče pojedinih učitelja i njihovu ulogu u životima učenika kao inspiraciju za (mlade) građane kako bi cijenili učiteljsku profesiju i odazvali joj se.
- 4.4 *(Javno) prepoznavanje postignuća učitelja dodjelama nagrada za učitelje.*** Individualna postignuća učitelja treba snažno promicati kako bi se povećala vrijednost profesije u društvu, kao potvrda njihova rada i kako bi se nadahnulo druge učitelje da ostanu u profesiji.
- 4.5 *Podizanje svijesti roditelja o njihovim pravima i obvezama, kao i o granicama njihove uključenosti u odgojno-obrazovni proces.*** Učitelji danas navode komunikaciju s roditeljima kao značajan element koji pridonosi njihovom stresu na poslu. Važno je uspostaviti odgovarajuće odnose odgovornosti i autoriteta između obrazovnih institucija i roditelja u pogledu postizanja ciljeva učenja i obrazovanja učenika.
- 4.6 *Poticanje medijskog izvještavanja o važnosti učitelja i znanja u društvu.*** Češće i podržavajuće izvještavanje o temama povezanim s obrazovanjem može pomoći u podizanju svijesti o važnosti uloge koju učitelji i obrazovanje imaju u društvu.

5. Unaprjeđivanje okvira politika za podršku učiteljskim SEDA kompetencijama na svim razinama višerazinskog upravljanja u EU

Ključni nalazi i ishodi

Pregled postojećih politika u zemljama sudionicama projekta HAND:ET pokazuje da razvoj SEDA kompetencija učitelja nije optimalno i sustavno podržan u smislu jasnih političkih ciljeva, inicijalnog obrazovanja i kontinuiranog profesionalnog usavršavanja učitelja, povoljnih radnih uvjeta kao ni sustavnog mjerenja i podupiranja istraživanja usmjerenih na politike u tom području. Za mnoge od ovih mjera, u vezi s kojima smo već predstavili preporuke u prethodnim odjeljcima, potrebna je opća politička podrška i podrška obrazovnih politika.

Preporuke

- 5.1 Učiniti obrazovanje visokim političkim prioritetom.** To bi signaliziralo svim dionicima da je obrazovanje važno i ujedini ih u zajedničkoj predanosti i nastojanju da promiču obrazovanje kao preduvjet za bolju budućnost društva.
- 5.2 Uspostava jasnih okvira europske i nacionalne politike za razvoj SEDA kompetencija učitelja.** Jasni okviri obrazovnih politika razjasnili bi odgovornosti dionika obrazovnog procesa i povećali njihovu svijest i predanost tom pitanju.
- 5.3 Oblikovanje političkih ciljeva i ciljeva obrazovnih politika koji se odnose na razvoj SEDA kompetencija učitelja.** Kako bi obrazovne politike bile učinkovite, ključno je da su njihovi ciljevi jasno navedeni. To izoštrava fokus različitih dionika u postizanju ciljeva, a istovremeno povećava šanse da se njihovo ostvarenje pravilno mjeri.
- 5.4 Uspostaviti vrijednost SEDA dimenzije obrazovanja.** To bi se moglo učiniti isticanjem postignuća učitelja i učenika u ovom području kao važnog pokazatelja kvalitetnog obrazovanja, koje je trenutno u velikoj mjeri usmjereno na kognitivne ishode, a zanemaruje socio-emocionalne.
- 5.5 Otvaranje mogućnosti za doprinos učitelja kreiranju obrazovnih politika.** Učiteljima treba omogućiti normativne i stvarne mogućnosti aktivnog sudjelovanja u oblikovanju obrazovnih politika usmjerenih na učitelje na školskoj, lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini.
- 5.6 Sustavno uvođenje SEDA kompetencija u školske razvojne planove povećalo bi predanost cijele škole razvoju SEDA kompetencija.**
- 5.7 Podržati sustavnu procjenu potreba učitelja u SEDA području.** To bi također trebalo biti povezano s dobrobiti učitelja, profesionalnim stresom i profesionalnim sagorijevanjem. Procjena potreba učitelja važna je za razvoj odgovarajućih politika u tom području.

5.8 *Potpora znanstvenim istraživanjima koja se bave SEDA kompetencijama.* Uvidi znanstvenih istraživanja ključni su za razvoj mjera utemeljenih na dokazima koje služe kao podrška razvoju SEDA kompetencija učitelja i njihovoj dobrobiti.

Preporuke za nacionalni plan implementacije

HRVATSKA

Trenutno stanje

Prema izvješću Pregled obrazovanja i osposobljavanja (Europska komisija, 2023), hrvatski obrazovni sustav suočava se s nekoliko izazova vezanih za učiteljsku profesiju, uključujući:

- nedostatak učitelja u određenim dijelovima zemlje (npr. otoci, mala ruralna područja);
- nedostatak STEM nastavnika;
- niska plaća (u usporedbi s prosječnom plaćom);
- pritisak roditelja;
- veliko administrativno opterećenje;
- činjenica da učitelji smatraju da učiteljsko zanimanje nije cijenjeno; i
- veliki udio učitelja koji smatra da ne može utjecati na obrazovnu politiku ili da političari ne cijene njihovo mišljenje.

Preporuke

- Podići svijest ravnatelja škola o hitnoj potrebi za fokusiranjem na učiteljsku dobrobit i razvoj njihovih SEDA kompetencija.
- Razmotriti daljnju nacionalnu prilagodbu programa HAND:ET.
- Nastaviti raspravu o organizacijskim i pravnim aspektima daljnjeg uvođenja programa HAND:ET u obrazovni prostor Hrvatske.
- Razmotriti načine uvođenja programa osnaživanja SEDA kompetencija u prvu godinu karijera učitelja (razdoblje pripravnništva).
- Razgovarati o mogućim načinima provedbe programa u predviđenom razdoblju karijere s Agencijom za odgoj i obrazovanje.
- Uz konzultacije s lokalnim obrazovnim dionicima, razmotriti mogućnosti implementacije SEDA učenja u lokalnim zajednicama.
- Razmotriti izmjene i dopune zakonodavnog okvira kako bi se uklonile prepreke učinkovitom profesionalnom usavršavanju.
- Ojačati nacionalno financiranje istraživanja/projekata o SEDA kompetencijama u školama.

Literatura

Europska Komisija (2023). *Education and Training Monitor 2023*. <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2023/en/>

Kozina, A. (ur.) (2024, u tisku). *Empowering Teachers Across Europe to Deal with Social, Emotional and Diversity Related Challenges. Volume 1: Experimentation Perspectives*. Waxmann Verlag.

OECD (2019a). *TALIS 2018 results (Volume I): Teachers and school leaders as lifelong learners*. OECD Publishing.

OECD (2019b). *TALIS 2018 results (Volume II): Teachers and School Leaders as Valued Professionals*. OECD Publishing.

Štremfel, U. (ur.) (2024, u tisku). *Empowering Teachers Across Europe to Deal with Social, Emotional and Diversity Related Challenges. Volume 2: Policy Perspectives*. Waxmann Verlag.

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

Ova publikacija izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.